



T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/935

Sayı : 72079556-610- 402 / 8290221
Konu : Soru Önergesi (7/935)

15.08.2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 10.07.2023 tarihli ve 1244612 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Kırklareli Milletvekili Sayın Fahri ÖZKAN tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/935 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: Cevap Metni (3 sayfa)

Kırklareli Milletvekili Sayın **Fahri ÖZKAN**'a Ait 7/935 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımız tarafından yaşlanmanın belirgin bir nüfus dönüşümü içerisinde muhtemel etkilerinin ortaya konması sağlanarak, yaşlı bireylere yönelik sosyal politikaların oluşturulmasında yaş ve cinsiyet bazında ayrıştırılmış demografik ve sosyoekonomik verilerin oluşturulması amacıyla; yaş ve cinsiyet bazında ayrıştırılmış demografik ve sosyoekonomik verileri içeren **Türkiye Yaşlı Profil Araştırması**'nın gerçekleştirilmesine yönelik iş ve işlemler başlatılmıştır.

Bu kapsamda Bakanlığımız ile Türkiye İstatistik Kurumu arasında 10 Mayıs 2023 tarihinde "**Türkiye Yaşlı Profili Araştırması İş Birliği Protokolü**" imzalanmıştır. Protokol kapsamında çalışma grubu oluşturularak, soru kâğıtlarının hazırlanması çalışmalarına başlanmıştır. 2024 Mart ayında proje sonuçlarının Haber Bülteni olarak yayımlanması planlanmaktadır.

Araştırma ile yaşlılara yönelik hizmetleri ve yaşlıların ihtiyaçlarını bütünsel olarak ele alan sosyal göstergelerin oluşturulabilmesi, kanıta dayalı verilerin elde edilmesi, elde edilen veriler doğrultusunda koruyucu ve önleyici faaliyetlerin planlanması amaçlanmaktadır.

Araştırma projesi kapsamında;

- Yaşlılara yönelik sunulan hizmetlere ilişkin göstergelerin bütüncül olarak değerlendirilmesini sağlayacak bir sistem alt yapısı oluşturulması,
- Yaşlıların her türlü riskten korunmasını ve yaşlılar için iyileştirici tedbirler alınmasını sağlamaya yönelik politikalara temel teşkil edecek somut veriler elde edilmesi,
- Yaşlıların mağdur olmadan riskleri tespit ederek ihtiyaç duyulan destek hizmetlerine ulaşmasını sağlayan koruyucu ve önleyici müdahaleleri içeren bir yapıya kavuşturulmasına yönelik ihtiyaç analizi yapılması,
- Yaşa Dayalı Ayrıştırılmış Veri ve İzleme Mekanizması oluşturulması öngörülmektedir.

Bakanlığımızca engelli ve yaşlı bireylerin bakım, sağlık, istihdam, erişilebilir çevre gibi her alanda haklarından etkin bir şekilde yararlanmalarını sağlayarak yaşam kalitelerinin artırılmasına yönelik çalışmalar, engelli ve yaşlı bireylerin farklılaşan ihtiyaçları göz önünde bulundurularak hak temelli ve kapsayıcı bir şekilde yürütülmektedir.

Engelli ve yaşlı bireylere yönelik bakım hizmetlerinde temel bakış açısı; engelli ve yaşlı bireylerin ailelerinin yanında, sosyal çevrelerinden ayrılmadan bakımına öncelik vermektir.

Bu kapsamda, engelli ve yaşlı bireylere yönelik evde bakım yardımı, gündüzlü bakım hizmetleri, umut evleri, yaşlı yaşamevleri gibi toplum temelli hizmet anlayışıyla çeşitlendirilerek birey odaklı hizmet anlayışıyla geliştirilmekte ve yaygınlaştırılmaktadır.

Engelli bireylere yönelik gündüzlü bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde engelli bireylerin yaşam kalitesinin artırılması ve sosyal hayata aktif katılımlarına katkı sağlanması amacıyla engelli bireyler ile ailelerine eğitim, rehberlik ve danışmanlık hizmeti, psiko-sosyal rehabilitasyon hizmeti, gündüz bakım ve rehabilitasyon hizmetlerini tam gün, yarım gün veya seanslı olarak sunulmaktadır. TR21 bölgesinde Edirne'de 1 (bir) ve Kırklareli'de 1 (bir) olmak üzere 2 gündüzlü bakım ve rehabilitasyon merkezimiz bulunmaktadır.

Ailesi ile birlikte veya yalnız yaşamını sürdüren yaşlı bireylerin sosyal, kültürel, mesleki ve günlük yaşam becerilerinin geliştirilmesine yönelik hizmetler, gündüzlü bakım hizmetleri ile

yaşlı bireyler ve ailelerine psiko-sosyal destek ve danışmanlık hizmetlerin verildiği Gündüzlü Bakım ve Aktif Yaşam Merkezlerinin yaygınlaştırılması amacıyla TR21 bölgesi illerinde yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları ile çalışmalar sürdürülmektedir.

Engelli ve yaşlı bireylere yönelik ücretsiz sunulan gündüzlü bakım hizmetleri sayesinde engelli ve yaşlısına bakan vatandaşlarımızın bakım yükü hafifletilmekte; hem iş hayatına hem de sosyal hayata katılımı desteklenmektedir.

Türkiye’de ikamet eden 65 yaş üstü yaşlıların korunması ve desteklenmesi ile biyo-psiko sosyal bakıma ihtiyacı olanların yaşadıkları mekânlarda gerekli olan bakımlarının yapılarak yaşamlarının kolaylaştırılmasını, toplum temelli bakım hizmetlerinin geliştirilmesi ve bu hizmetlerin ülke genelinde yaygınlaştırılmasını amaçlayan bir Yaşlı Destek Programı (YADES) kapsamında; yerel yönetimlerin hizmet sunumunda daha fazla rol almasını sağlamak, yaşlılık alanında farkındalık oluşturmak, yaşlıların ev ortamlarında desteklenmesi yoluyla sosyal hayata katılımlarını artırmayı amaçlanmaktadır. Programa bölge fark etmeksizin il ve ilçe belediyeleri projelerini hazırlayarak başvuru yapabilmektedir.

TR 21 bölge İllerinde (Edirne, Tekirdağ, Kırklareli) toplam 625 kapasiteli 8 huzurevimizde 511 yaşlıya hizmet verilmektedir. Edirne Uzunköprü ilçesinde bulunan sadece rehabilitasyon yaşlılarına hizmet veren 80 kapasiteli Çağlanur Uçar Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezinin 2022 yılında açılışı yapılmış olup, yaşlı kabulüne başlamıştır.

TR 21 bölgesinde (Edirne, Tekirdağ, Kırklareli) hizmet vermekte olan huzurevi yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezleri mevcut ihtiyacı karşılamakla birlikte, bölgede artan yaşlı nüfus oranı dikkate alınarak Edirne Merkezde 200 kapasiteli huzurevi Bakanlığımız yatırım programında yer almaktadır.

Yaşlılarımızın; tek kişilik odada kalmayı tercih etmeleri ve tek kişilik oda boşalınca kadar sırada beklemeleri, iklim şartları, beslenme alışkanlıkları ve benzeri nedenlerden dolayı bölgesel tercihleri bulunması, doğup büyüdükleri şehirdeki bir huzurevinde kalmak istemeleri, kalmayı istedikleri huzurevinde durumlarına uygun (cinsiyet, huzurevi-rehabilitasyon vb.) bölümün dolu olması ve özellikle büyük illerimizde ve belirli huzurevlerinde kalmayı tercih etmeleri gibi hususlar nedeniyle yaşlı vatandaşlarımız kendi tercihleri doğrultusunda istedikleri kuruluşa yerleşmek için sırada beklemektedir.

Erzurum, Gümüşhane, Isparta, Samsun, Tunceli illerinde birer tane olmak üzere toplam 5 yaşlı yaşam evi bulunmaktadır. Huzurevinde kalan yaşlılarımız daha fazla sayıda kendi yaşlılarıyla birlikte olarak sosyalleşmek istediğinden en fazla 4-5 yaşlının kalabildiği yaşlı yaşam evlerinde kalmayı tercih etmemektedir.

Diğer taraftan Bakanlığımız denetimindeki gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine ait kreş ve gündüz bakımevleri ile çocuk kulüplerinin işleyişine ilişkin hususlar 30.04.2015 tarihli 29342 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren “Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri ile Özel Çocuk Kulüplerinin Kuruluş ve İşleyiş Esasları Hakkında Yönetmelik” ile belirlenmiştir. Bu doğrultuda özel ve tüzel kişiler tarafından açılmak istenen kuruluşların açılış-kapanış ve denetleme işlemleri Bakanlığımız il müdürlükleri tarafından yapılmaktadır.

Erken çocukluk döneminde yer alan tüm çocukların kreş hizmetlerinden eşit olarak yararlanabilmesinin sağlanması, kreş hizmetleriyle ilgili sosyal ve ekonomik düzey farklılığı olmadan fırsat eşitliğinin sağlanabilmesi amacıyla mevzuat doğrultusunda kapasitelerinin yüzde üçü, Bakanlığımız il müdürlükleri tarafından tespit edilerek, çocukların ücretsiz yararlanması için kullanılmaktadır.

Ücretsiz bakım hizmetinden;

- Ekonomik durumlarına bakılmaksızın şehit ve gazi çocukları,
- Bakanlığa bağlı kuruluşlarda korunma ve bakım altında bulunan çocuklar,
- Cezaevlerinde hükümlü ve tutuklu olan anneleri ile birlikte kalan çocuklar,
- Ekonomik gücü yeterli olmayan ailelerin çocukları ile ekonomik güçlük içindeki anne veya babası vefat etmiş çocuklar,
- Tek ebeveyni ile yaşayan çocuklar,
- Engelli ebeveyni olan çocuklar,
- Kadın konukevinde bulunan veya ayrılan kadınların çocukları yararlandırılmaktadır.

Soru önergesinde bahse konu edilen illerde özel kreş, gündüz bakımevleri ile özel kulüpler faaliyet göstermekte ve yönetmelikte yer alan şartlar doğrultusunda belirlenen çocuklara ücretsiz bakım hizmeti sunulmaktadır.